

Graf 11 Vývoj miery nezamestnanosti v obci v rokoch 2001 – 2005

Vzhľadom na situáciu v počte nezamestnaných osôb a zároveň vysokú mieru ekonomickej aktivity bude potrebné modernizovať aktívne opatrenia na trhu práce a zaviesť také formy, ktoré zabezpečia efektívnu, komplexnú a dlhodobú asistenciu najmä pre už spomínané rizikové skupiny.

2.1.4 Občianska vybavenosť

2.1.4.1 Technická infraštruktúra

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základnými predpokladmi rozvoja obce, pričom významne ovplyvňujú hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov.

Cestnú sieť na území obce tvorí cesta II. triedy (cesta II/511 spájajúca mestá Zlaté Moravce a Vráble) o dĺžke 2,1 km a miestne komunikácie o dĺžke cca 4,36 km.

Cestnú sieť tvoria:

cesty I. triedy (km)	0,00 km
cesty II. triedy (km)	2,10 km
cesty III. triedy (km)	4,36 km

Verejná doprava je zabezpečovaná SAD Zlaté Moravce, a.s, ktorá prevádzkuje 46 autobusových liniek miestneho významu a SAD Vráble.

Riešené územie nie je priamo napojené na európsky železničný systém, cez obec prechádza železničná trať č. 151, Zlaté Moravce - Vráble – Uľany nad Žitavou o dĺžke 2,1 km. V obci sa nachádza železničná stanica, osobná železničná doprava v obci je funkčná.

Zásobovanie pitnou vodou

V súčasnosti je obec zásobovaná pitnou vodou najväčším vodovodným systémom na území okresu a to skupinovým vodovodom Vráble - Zlaté Moravce, ktorý zásobuje pitnou vodou obyvateľov v sídlach na území dvoch okresov: Zlaté Moravce a Nitra. Na zásobovanie vodovodov sa v súčasnosti využívajú miestne zdroje podzemnej vody, pripravuje sa výstavba prívodu vody Vráble - Zlaté Moravce, ktorý bude dodávať do okresu vodu z vodného zdroja Gabčíkovo. Vodovod na území obce je vybudovaný v dĺžke 5 600 m.

Oba vodovody sú prepojené vodovodným potrubím a ČS s vodojemom v Čiernych Kľačanoch. Akumuláciu vody zabezpečuje trinásť vodovodov s celkovým objemom 6 100 m³.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Obec nemá vybudovanú kanalizačnú sieť ani čističku odpadových vôd. Zabezpečenie odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd je preto problémom, ktorý bude potrebné v obci do budúcnosti riešiť.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z transformovne 110/22 kV, ktorá je lokalizovaná v Zlatých Moravciach o inštalovanom výkone 2 x 40 MVA. V súčasnosti má zaťaženie 12 MVA, čo znamená, že v rozvodni je značná rezerva.

Zásobovanie plynom

Cez územie okresu Zlaté Moravce prechádza medzištátny plynovod DN 700; PN 55. Na tento plynovod je napojený plynovod DN 500; PN 64 Šaľa - Zlaté Moravce. Z uvedených plynovodov cez VTZ prípojky je obec zásobovaná plynom. Dĺžka plynovodu dosahuje 5 620 m.

Telekomunikácie

V obci je vybudovaná verejná telekomunikačná sieť, ktorej správcom je Slovak Telekom, a.s. Okrem toho je územie obce pokryté signálom mobilných operátorov Orange Slovensko, a.s., a T – Mobile, a.s..

2.1.4.2 Sociálna infraštruktúra

Obec prevádzkuje opatrovateľskú službu od roku 1992 (o 20 obyvateľov obce, sa stará 1 opatrovateľka). Služby sociálnych zariadení sú pre obyvateľov obce poskytované v najbližších mestách Zlaté Moravce, Vráble a Nitra.

V rámci obcí mikroregiónu sa nachádzajú celkom tri sociálne zariadenia (tabuľka 13). Kapacita týchto zariadení je limitovaná. Ku koncu roku 2005 využívalo služby horeuvedených zariadení 401 klientov. Poskytovanie sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb v obciach mikroregiónu môžeme charakterizovať ako výkon opatrení zameraný predovšetkým na tradičné typy služieb.

Súčasná situácia v tomto smere je do určitej miery poznačená významnými nedostatkami v sieti služieb a výkonu opatrení (dostupnosť, rôznorodosť, dostatočné zastúpenie v rámci obce, mikroregiónu, ale aj okolitých miest), ktoré nezodpovedajú novodobým poznatkom a potrebám, ktoré sú potrebné pri predchádzaní sociálneho vylúčenia. Z hľadiska riešenia tejto situácie sa hlavne v obciach mikroregiónu nachádzajú voľné objekty, ktoré sú vhodné na zriadenie rôznych typov sociálnych služieb.

Tabuľka 13 Zariadenia sociálnych služieb v mikroregióne k 31. 12. 2005

Názov zariadenia, sídlo	Zriaďovateľ	Počet klientov
Dom sociálnych služieb Olichov	VÚC Nitra	201 ²⁷
Detský domov Tajná	VÚC Nitra	40
Odborné učilište internátne Nová Ves nad Žitavou	VÚC Nitra	160

Zdroj: UNSK, 2006

2.1.4.3 Zdravotná infraštruktúra

V nadväznosti na služby v sociálnej sfére je dostupnosť kvalitných zdravotníckych služieb jedným z dôležitých indikátorov celkovej kvality života obyvateľov. V poslednom období prešiel samotný systém poskytovania zdravotnej starostlivosti prostredníctvom nových nástrojov²⁸ zásadnými zmenami, a to najmä s cieľom zabezpečiť zdravotnú starostlivosť na uspokojivej úrovni. Z tohto hľadiska realizované reformné zákony vytvárajú tlak na zvyšovanie zodpovednosti pacienta za svoj zdravotný stav, ďalej na poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, nielen za správne poskytovanie zdravotných služieb, ale i uplatňovanie „kvality“ v zdravotníckej praxi a napokon aj na zdravotné poisťovne, aby plnili úlohu manažmentu pacienta v systéme zdravotnej starostlivosti.

Dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov obce zabezpečujú samostatná ambulancia v Tesárskych Mlyňanoch a ambulancie a nemocničné zariadenia v Zlatých Moravciach a Vrábľoch. Efektivitu a kvalitu poskytovania zdravotnej starostlivosti determinuje v značnej miere nedostatočná dostupnosť zdravotnej starostlivosti.

2.1.4.4 Kultúrna infraštruktúra

Obec Slepčany sa vyznačuje vysokým potenciálom a rôznorodosťou kultúrneho dedičstva. Archeologické nálezky dokazujú, že územie obce bolo osídlené už v neolite. O tom svedčí nájdené sídlisko lengyelskej kultúry a zo stredoveku zaniknutá osada z 11. a 12. storočia.

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1165, kedy sa najskôr pod menom Selepechen, neskôr Scelepchen, Scylipchen, Zelepchen, uvádza ako dar uhorského šľachtica beňadického opátstvu. Pôvodne to boli dve osady, ktorých obyvatelia sa v roku 1234 z bývalých kráľovských sluhov stali poddanými opátstva. V roku 1352 boli už osady pomenované na Slepčany a Malé Slepčany. V januári v r. 1565 celá obec pripadla Ostrihomskej kapitule.

V 17. storočí obec trpela tureckou expanziou – drancovaním, plienením i odnášaním obyvateľstva do zajatia. Obyvatelia Slepčian a okolitých obcí sa v roku 1652

²⁷ kapacita 203

²⁸ v oblasti poistenia, liekovej politiky atď.

zúčastnili spoločnej bitky na Veľkovožokanskom poli, v ktorej boli Turci porazení. Na pamiatku tejto udalosti tu dnes stojí pamätník „Lev“.

V 18. a 19. storočí sa obyvatelia obce venovali hlavne poľnohospodárstvu a remeselným činnostiam. Vizitácia z roku 1779 spomína, že v obci sú 2 mlyny jeden z dola dediny - kapitulský a druhý na vršku smerom ku Chrášťanom - obecný. Okolo roku 1875 boli už v obci 2 rodinné tehelne. Vlastnili ich rodiny Balková a Baligová. Tehla v týchto tehelnách sa robila už pálená, ba dokonca sa robila aj škridla.

V roku 1857 obec zachvátil veľký požiar. Vyhorela skoro celá dedina, zachránilo sa len veľmi málo domov. O tomto rozsiahlom požiari je namaľovaný aj obraz, ako pamiatka na veľký oheň, znázorňujúc i horiacu dedinu, postavu sv. Ondreja a vidieť na ňom aj bývalú kaplnku. Obraz sa nachádza v kostole a namaľoval ho F. Sikora.

Aj udalosti 20. storočia zanechali svoju pečať v tomto území. V I. svetovej vojne v r. 1914-1918 padlo za vlasť 28 občanov Slepčian. V roku 1920 sa poľnohospodárski robotníci zo Slepčian zúčastnili decembrového generálneho štrajku vo Vrábľoch.

Po vypuknutí SNP 29. 8. 1944 sa začal otvorený boj proti fašizmu. K oslobodeniu obce došlo v marci 1945. Po vojne nastal nový rozvoj obce. Na vidieku prebiehala kolektivizácia poľnohospodárstva. Nové veľké podniky ako i nové sídliská vybudované v Zlatých Moravciach a vo Vrábľoch spôsobili odliv mladého obyvateľstva do týchto miest, čo sa prejavilo v starnutí obyvateľstva obce.

Kultúrne pamiatky

Pôvodné historické hodnoty územia sú reprezentované zachovanými prvkami urbanistickej štruktúry a rôznych pamiatok.

Medzi technické pamiatky patrí Züngov, postavený ostrihomskou kapitulou za účelom zavlažovania, vybudovaný v roku 1911. Tohto času je Züngov čiastočne obnovený. Ide o jedinú technickú pamiatku Zástavnice na rieke Žitave, ktorá bola financovaná a vykonaná so štátnou podporou za účelom zavodnenia mikófalských a žitvaujalušských lúk v roku 1911. Tzv. Szelepcsénske zdymadlo slúžilo na zavlažovanie priľahlých rolí, v prípade sucha a počas povodní na odvádzanie vysokej hladiny vôd. Počas 1. roku využívania stavby došlo k jej čiastočnému poškodeniu a oprave v roku 1912.²⁹ Táto stavba sa čiastočne používa dodnes /stavidlo/.³⁰

Dominantou v obci je rímskokatolícky kostol³¹, ktorý sa začal stavať v roku 1881 svojpomocne a v r. 1883 bola stavba ukončená. Na stavbu kostola bola údajne použitá tehla zo Slepčian (z tehelní, ktoré sa v obci nachádzali). Dňa 20. mája 1883 bol kostol požehnaný a zasvätený ku sv. Jánovi Nepomuckému. Kríž, ktorý sa nachádza v kostolnej ohrade, dal na pamiatku postaviť v roku 1888 Balgo Pal s manželkou. V kostole sa tiež nachádzala lavička, v ktorej sedávala rodina grófa Ambrózyho z kaštieľa z Viesky nad Žitavou.

Medzi drobné sakrálne stavby, ktoré sa v obci nachádzajú patrí aj kaplnka sv. Urbana, ktorá sa nachádza na viniciach a kaplnka sv. Jozefa, ktorú dala postaviť Ostrihomská kapitula.

²⁹ K technickej pamiatke existuje fotodokumentácia Štátneho kultúrno-technického úradu v Komárne.

³⁰ Veľká časť bola v minulých rokoch zavezená zeminou. Domec na rieke Žitave bol opravený. Predpoklad jeho dokončenia je v roku 2007. Cieľom je sfunkčnenie kultúrnej pamiatky na odvádzanie vysokej hladiny spodných vôd.

³¹ Kostol bol postavený na mieste, kde stála kaplnka z roku 1779, zasvätená bola ku cti sv. Jána Nepomuckého. Kaplnka bola vystavaná z kameňa a z tehál, pokrytá bola šindľom a podlahu mala z tehly.

Na počesť významného rodáka, bola v obci v roku 1995 na priečelí kostola dhalená pamätná tabuľa miestnemu rodákovi Jurajovi Selepečénimu – Pohroncovi z príležitosti 400-tého výročia jeho narodenia. Arcibiskup **Juraj Pohronec - Szelepchény**, patrili medzi najvyšších cirkevných hodnostárov Uhorska. Jeho starý otec Mikuláš Pohronec v roku 1598 dostal od kráľa zemiansku listinu s prímenom Szelepchenyi.

Písomné záznamy o slepčianskej škole pochádzajú z roku 1841. Jej učiteľom v tomto období bol notár František Ružička, ktorý rozprával po slovensky a maďarsky. Škola bola malá a vo veľmi zlom technickom stave. Nová škola bola potom postavená v roku 1885 aj s učiteľským bytom a je v prevádzke ešte aj v dnešnej dobe.

I keď sa priamo archeologické lokality na území obce nenachádzajú, je tu evidované archeologické nálezisko. V roku 1950 v chotári obce (bývalej pieskovej bani), sa našli vzácne fosílné zvyšky predvekových zvierat, ktoré otvárajú pre paleontológiu okno až do konca treťohôr. Sú to najmä 2 lebky mastodontov, jedna lebka zo staršieho a druhá z mladšieho jedinca, ďalej tu našli spodnú a vrchnú čeľusť nosorožca a časť lebky malého trojprstého koníka, predchodcu nášho dnešného koňa. Všetko je uložené v mestskom múzeu v Zlatých Moravciach.

Neďaleko od obce vo vzdialenosti cca 3 km sa nachádza chránený areál Arborétum Mlyňany, ktorý patrí ku významným vyhľadávaným miestam rozprestierajúcim sa na katastrálnych územiach obcí Vieska nad Žitavou a Tesárske Mlyňany. Svojím rozsahom unikátnej zbierky cudzokrajných drevín patrí k najväčším v strednej Európe. V súčasnosti sa na ploche 67 ha nachádza viac ako 2 300 druhov vzácných cudzokrajných drevín. Charakteristickou črtou je rozsiahle zastúpenie stálezelených drevín. Dominantu parku tvorí pseudoklasistický kaštieľ z r. 1894 s charakteristickou neogotickou vežou (z r. 1905).

Vychádzajúc zo spoločnej histórie obcí Požitavia, tiež je dôležité podotknúť, že medzi kultúrne pamätihodnosti patrí pamätník víťaznej bitky uhorských vojsk nad Turkami - pomník bronzového Leva na kamennom podstavci vo Veľkých Vozokanoch.

2.1.4.5 Bývanie

Charakter typického vidieckeho územia z existujúceho domového a bytového fondu obce odzrkadľuje práve vysoký percentuálny podiel rodinných domov (99,2 %). Z celkového počtu rodinných domov až 22,16 % je neobývaných (tabuľka 14).

V porovnaní s ostatnými obcami mikroregiónu, najviac voľných – neobývaných rodinných domov sa nachádza v Čaradiciach (32,3 %) a Nemčiňanoch (29 %), naopak minimum z domového fondu je na predaj vo Vieske nad Žitavou.

Priemerný vek rodinných domov v rámci obce je vysoký – 40 rokov. Najstarší domový fond v mikroregióne majú obce Tajná a Choča (49 rokov), najlepšia situácia je v Čiernych Kľačanoch (v prílohe, tabuľka 9).

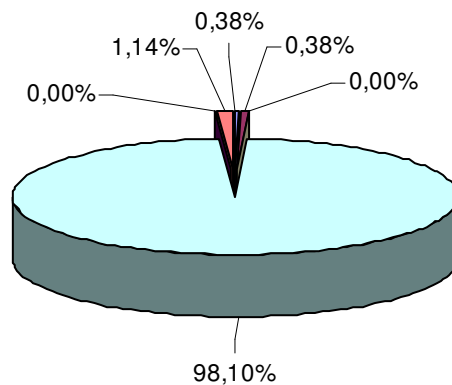
Tabuľka 14 Domový a bytový fond obce v roku 2001

	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond
Domov spolu	334	2	2	338
Trvale obývané domy	260	2	0	262
v %	99,2	0,8	0	100
v tom:				
vlastníctvo štátu	1	0	0	1
vlastníctvo bytového družstva	0	1	0	1
vlastníctvo obce	-	-	-	-
vlastníctvo FO	257	0	0	257
vlastníctvo PO	-	-	-	-
vlastníctvo ostatné	2	1	0	3
Neobývané	74	0	2	76
Priemerný vek domu	40	26	-	40
Bytov spolu	334	8	2	344
v tom trvale obývané	258	7	0	265
v %	97,4	2,6	0	100
z toho:				
družstevné	0	4	0	4
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	0	3	0	3
Neobývané	76	1	2	79

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2001

Z trvale obývaných domov je vo vlastníctve fyzických osôb dominantná väčšina – 98,10 %, vo vlastníctve bytového družstva je 0,38 % domov, rovnako 0,38 % obývaných domov je vo vlastníctve štátu a v inom vlastníctve je 1,14 % domov. Vo vlastníctve obce a právnických osôb sa nenachádza žiaden dom (graf 12).

Keďže údaje o vlastníckych vzťahoch sú prezentované na základe SODB 2001, v súčasnom období sa vo vlastníctve obce nachádza viac bytových domov (nová výstavba z prostriedkov Fondu rozvoja bývania).

■ štát
 ■ bytové družstvo
 ■ obec
 ■ fyzické osoby
 ■ právnické osoby
 ■ ostatné

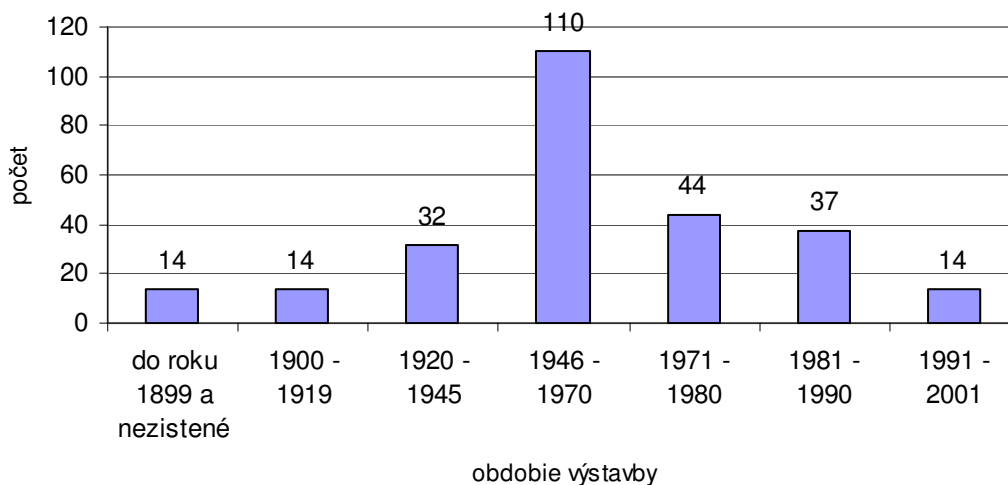
Graf 12 Vlastníctvo domového fondu v obci v roku 2001

Ako je uvedené v tabuľke 15 najväčší rozmach bytovej výstavby v obci bol zaznamenaný v rokoch 1946 – 1970, kedy bolo postavených za 24 rokov 110 bytov (v priemere 4,6 bytov ročne). V porovnaní s týmto obdobím, ako znázorňuje graf 13, v nasledujúcich rokoch prišlo postupne k poklesu výstavby, pričom v rokoch 1991 – 2001 bolo postavených len 14 domov. Za celé obdobie výstavby domového a bytového fondu bolo postavených 265 domov, z čoho 97,4 % tvoria rodinné domy.

Tabuľka 15 Obdobie výstavby trvale obývaných bytov v obci

Obdobie výstavby	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond
do roku 1899 a nezistené	14	0	0	14
1900 – 1919	14	0	0	14
1920 – 1945	32	0	0	32
1946 – 1970	110	0	0	110
1971 – 1980	37	7	0	44
1981 – 1990	37	0	0	37
1991 – 2001	14	0	0	14
Spolu	258	7	0	265
v %	97,4	2,6	0	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2001

Graf 13 Obdobie výstavby trvale obývaných bytov

Na základe údajov uvedených v prílohe v tabuľke 10 vyplýva, že v rokoch 1946 – 1970 z celkového počtu rodinných a bytových domov bolo najviac postavených v Čaradiciach (51,97 %) a vo Volkovciach (50,96 %). Za posledné sledované desaťrocie najvyšší počet novopostavených domov a bytov je zaznamenaný v obci Nová Ves nad Žitavou (30).

Od roku 2001 ako prezentujú údaje v tabuľke 16 nárast počtu bytov za nasledujúce štyri roky predstavoval len 1,15 %. Najviac postavených bytov bolo v roku 2002 a to formou individuálnej bytovej výstavby.

Tabuľka 16 Prírastky, úbytky a stav bytového fondu k 31.12.

Rok	Prírastky	Úbytky	Stav k 31. 12.
2001			344
2002	3	-	347
2003	1	-	348
2004	-	-	348

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2006

Tabuľka 17 Prírastky bytov podľa vybraných foriem výstavby k 31.12.

Rok	Prírastky bytov spolu	z toho formou výstavby		
		obecnou (štátnou)	družstevnou	individuálnou
2002	3	-	-	3
2003	1	-	-	1
2004	0	-	-	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2006

Ak porovnáme priemerný počet obyvateľov na 1 byt s optimálnou hranicou počtu obyvateľov podľa európskych kritérií, ktoré predstavujú 400 bytov na 1000 obyvateľov je zrejmé, že vývojové trendy v tejto oblasti sú priaznivé (tabuľka 18). Zatiaľ čo v roku 2001 pripadalo na 2,47 obyvateľov na 1 byt, v roku 2004 to bolo menej – 2,43.

Tabuľka 18 Priemerný počet obyvateľov na 1 byt v rokoch 2001 – 2004

Rok	Priemerný počet obyvateľov na 1 byt
2001	2,47
2002	2,47
2003	2,45
2004	2,43

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2006

Už spomínanú skutočnosť nepriaznivej vekovej štruktúry rodinných a bytových domov dopĺňa podiel jednotlivých kategórií bytov, ktoré poukazujú na určitý štandard bývania. Z celkového počtu domov a bytov 59,6 % tvoria byty I. kategórie, 18,9 % patrí do II. kategórie, 4,5 % tvoria byty III. kategórie a 17 % zastúpenie má IV. kategória. V priemere pripadá na 1 byt 64,1 m² obytnej plochy s počtom obytných miestností 3,75. Priemerná veľkosť obytnej plochy na 1 osobu dosahuje 20,2 m².

Ak porovnáme úroveň bývania medzi jednotlivými obcami mikroregiónu, tak najvyššie zastúpenie bytov v I. kategórii má obec Čierne Kľačany (71,5 %) a Vieska nad Žitavou (62,6 %).

Vybavenosť obce technickou infraštruktúrou je v plnej miere priamo úmerná schopnosti indikovať a koncentrovať ekonomický kapitál do územia obce. Z pozície kontinuálnych možností vstupu nových výrobných prevádzok a služieb, stále zostáva otvorená otázka potreby rozvinutej a komplexne vybavenej infraštruktúry.

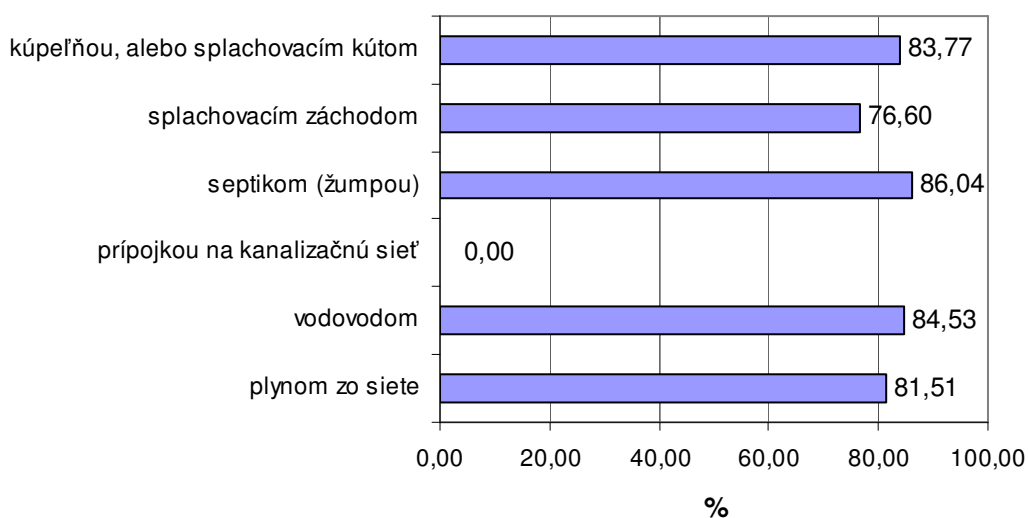
Ako vyplýva z údajov prezentovaných v tabuľke 19, z celkového počtu 265 bytov je 84,53 % napojených na vodovod a 81,51 % je zásobovaných plynom zo siete (graf 14)³². Plne splynofikované sú všetky obce mikroregiónu. Súčasný stav technickej infraštruktúry obce je uvedený v tabuľke 19.

³² v roku 2001

Tabuľka 19 Vybavenie trvale obývaných bytov v obci

Vybavenie bytov	Počet	%
Bytov spolu, z toho:	265	100,00
plynom zo siete	216	81,51
vodovodom	224	84,53
prípojkou na kanalizačnú sieť	0	0,00
septikom (žumpou)	228	86,04
splachovacím záchodom	203	76,60
kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	222	83,77

Zdroj: Štatistický úrad SR, ŠODB, 2001

Graf 14 Vybavenie obývaných bytov technickou infraštruktúrou v roku 2001

2.1.5 Vzdelávanie a kultúra

Školské zariadenia sú v obci zastúpené materskou školou a základnou školou. Materská škola je jednotriedna a základná škola je pre 1. – 4. ročník. Od piateho ročníka navštevujú žiaci Základnú školu Štefana Moysesu v Tesárskych Mlyňanoch. Deti z obce okrem týchto škôl dochádzajú aj do školských zariadení vo Vrábľoch a v Zlatých Moravciach.

Vývoj počtu detí v materskej a základnej škole, ako dokumentuje tabuľka 20, má neustále klesajúcu tendenciu. Za posledných 12 rokov³³ sa znížil počet detí navštevujúcich materskú školu o 50,00 % a žiakov v základnej škole o viac ako 21 %. Tento stav je odrazom nepriaznivého vývoja vo vekovej štruktúre obyvateľstva ako aj nízkej miery natality.

³³ od roku 1994/1995

Tabuľka 20 Vývoj počtu detí a žiakov v materskej a v základnej škole v Slepčanoch v školských rokoch 1994/1995 – 2005/2006

Školský rok	Materská škola	Základná škola
1994/1995	28	33
1995/1996	27	37
1996/1997	30	26
1997/1998	43	31
1998/1999	35	37
1999/2000	27	40
2000/2001	24	45
2001/2002	24	49
2002/2003	20	41
2003/2004	17	32
2004/2005	20	28
2005/2006	14	26

Zdroj: Obecné úrady, 2006

Z celkového počtu 14 detí navštevujúcich materskú školu sú dve deti zo sociálne znevýhodnených rodín. Žiadne dieťa nie je hendikepované, tiež žiadne z detí nepochádza z rómskych rodín. Na základnej škole je toto zastúpenie podobné, keď z 26 žiakov, jeden pochádza zo sociálne slabších rodín. Základnú školu nenavštevuje žiaden rom. Na školách v obci pôsobí 5 pedagogických zamestnancov.

Na základnej škole v Slepčanoch majú možnosť žiaci rozvíjať svoj talent prostredníctvom rôznych záujmových krúžkov, účasti na vedomostných a športových olympiádach a súťažiach. Škola má k dispozícii počítačovú učebňu³⁴ s celkovým počtom 6 PC získaných z projektu Infovek a sponzorsky. V Základnej škole v Tesárskych Mlyňanoch si žiaci môžu zvýšiť digitálnu gramotnosť prostredníctvom realizácie projektu „Digitálni štúrovci – e-learnigové vzdelávanie“. Okrem týchto aktivít je Základná škola v Tesárskych Mlyňanoch zároveň školiacim centrom mc. edu v oblasti práce a využitia IKT v práci učiteľa³⁵ a spolupracuje na medzinárodnom projekte Matra – Skvalitňovanie podporovaného integrovaného vzdelávania zrakovo postihnutých detí v ZŠ na Slovensku.

Budova materskej a základnej školy si vyžaduje rekonštrukčné práce (výmena okien, atď.), čo má priamy vplyv na vysoké ekonomické náklady pri jej prevádzke. Táto skutočnosť spolu s negatívnym trendom vo vývoji počtu detí a žiakov spôsobuje tlak na racionalizáciu siete základných a materských škôl. Ďalším problémom okrem nevyhovujúceho stavu objektu škôl je aj absencia telocvične pre žiakov Základnej školy v

³⁴ z bezpečnostných a priestorových dôvodov je počítačová miestnosť zriadená v budove obecného úradu

³⁵ Poznámka: Projekt informatizácie regionálneho školstva

Slepčanoch, tiež nedostatok finančných prostriedkov na nákup vyučovacích pomôcok, didaktickej techniky a iného materiálneho vybavenia.

V mikroregióne „Požitavie - Širočina“ sieť školských zariadení predstavuje 15 materských škôl a 10 základných škôl³⁶. Materské školy sa nachádzajú v každej obci mikroregiónu. V prevažnej miere ide o jednotriedne materské školy, výnimku tvoria len obce Tesárske Mlyňany, Volkovce, Tekovské Nemce, Čierne Kľačany a Slepčany. Malotriedne základné školy pre 1 – 4 ročník sa nachádzajú v 5 obciach³⁷ a deväťročné základné školy, ktoré sú plnoorganizované so spádovými obvody sa nachádzajú v Tesárskych Mlyňanoch³⁸, Volkovciach, Tekovských Nemciach, Červenom Hrádku a v Novej Vsi nad Žitavou..

Športové zariadenia

Pre obyvateľov obce je k dispozícii 1 futbalové ihrisko, 1 detské ihrisko, 1 detské dopravné ihrisko a 1 minogolfové ihrisko. Prehľad zariadení pre trávenie voľného času je uvedený v tabuľke 21. Z pohľadu možností vytvárania podmienok pre tzv. rekreačné športovanie bude potrebné dobudovať ďalšie priestory pre voľno časové športové aktivity.

Tabuľka 21 Športové zariadenia v obci

Zariadenie	počet
Amfiteáter	0
Kúpalisko	0
Futbalové ihrisko	1
Detské ihrisko	1
Ihriská – iné	1
Telocvičňa	0
Posilňovňa	0
Tenisové kurty	0
Kolkáreň	-
Minigolf	1
Spolu	4

Zdroj: Obecné úrady, 2006

Kultúrne zariadenia

Pre aktívne využívanie voľného času majú obyvatelia k dispozícii iba kultúrny dom a knižnicu (tabuľka 22).

³⁶ Poznámka: dve materské školy sú spojené so základnými školami: Základná škola s materskou školou Tekovské Nemce a Základná škola s materskou školou Červený Hrádok

³⁷ Choča, Čaradice, Čierne Kľačany, Nemčiňany, Slepčany

³⁸ so školským obvodom 4 obcí: Choča, Tesárske Mlyňany, Vieska nad Žitavou, Slepčany

Tabuľka 22 Zariadenia trávenia voľného času v obci

Zariadenie	počet
Kultúrny dom	1
Knižnica	1
Internetová miestnosť	0
Klub dôchodcov	0
Klub mladých	0
Divadelný klub	0
Spolu	2

Zdroj: Obecné úrady, 2006

Neziskové organizácie

Zásľuhu na aktívnom spoločenskom živote v obci majú predovšetkým spoločenské organizácie, ktoré vyvíjajú rôznorodú činnosť. Ako vyplýva z údajov uvedených v tabuľke 23 celkovo v obci pôsobia 4 záujmovo-spoločenské organizácie.

Okrem záujmovo – spoločenských organizácií, ktoré sú uvedené v tabuľke č. 23, v obci má svoj funkčný klub aj spoločenská organizácia TIK – TAK (so sídlom v Tesárskych Mlyňanoch), ktorá je zameraná na organizovanie rôznych podujatí pre deti a mládež.

Tabuľka 23 Neziskové organizácie pôsobiace v obci

Názov organizácie	Ciele činnosti	Rok založenia	Počet členov
Slepčany			
Slovenský zväz zdravotne postihnutých	Stretnutia občanov, najmä seniorov, organizovanie krátkych zdravotno-preventívnych pobytov	1996	45
Poľovnícke združenie Slepčany	Výkon práva poľovníctva		10
TJ Slepčany	Organizovanie športových podujatí vo futbale		20
Dychová hudba Slepčanka	Zúčastňovanie sa na spoločenských a kultúrnych podujatiach		8

2.1.6 Analýza stavu a ochrany životného prostredia

Ovzdušie

Ochrana ovzdušia je jedným z kľúčových problémov, ktoré je potrebné riešiť v súvislosti s ohrozovaním zdravia a skracovaním dĺžky života obyvateľov. Kvalitu ovzdušia vo všeobecnosti určuje obsah znečisťujúcich látok vo vonkajšom ovzduší. Postup pre jej hodnotenie stanovuje Zákon o ochrane ovzdušia č. 478/2002 Z.z. Na území Slovenska sa nachádza 18 oblastí riadenia kvality ovzdušia, pričom oblasť katastrálneho územia obce nie je zahrnutá do osobitne vymedzenej oblasti riadenia kvality ovzdušia.

Kvalita životného prostredia v obci je výrazne ovplyvňovaná blízkou lokalizáciou jadrovej elektrárne Mochovce (SE-EMO) – obec Slepčany leží v druhom ochrannom pásme (do 10 km). Priamy dopad činnosti SE-EMO je indikovaný najmä hodnotami

príkonov priestorového dávkového ekvivalentu pravidelne meraných po spustení prevádzky.

Tabuľka 24 Príkony priestorového dávkového ekvivalentu³⁹

Lokalita	Príkon priestorového dávkového ekvivalentu [nSv/h]		
Vráble	91 ± 4	73 ± 6	83 ± 5
Tajná	91 ± 5	75 ± 6	84 ± 5
Červený Hrádok	89 ± 4	78 ± 6	80 ± 5
Nemčiňany	96 ± 4	87 ± 7	91 ± 5
Zlaté Moravce	91 ± 5	85 ± 7	86 ± 5
SE-EMO	94 ± 5	87 ± 7	89 ± 5

Zdroj: www.seas.sk, 2006

Množstvá rádioaktívnych látok vypúšťaných do atmosféry a hydrosféry sa dlhodobo pohybujú pod úrovňou stanovených ročných limitov. V prípade plynných výpustí (aerosóly, rádiojód, vzácne plyny) dosahuje miera plnenia ročných limitov hodnoty pod 0,1%. V rámci skupiny kvapalných výpustí boli naplnené ročné limity na úrovni 64,4 % (trícium) a 2,1 % (korózne a štiepne produkty).

Tabuľka 25 Výpuste rádioaktívnych látok z SE-EMO do okolia v rokoch 1998 – 2004

Rok	Plynné výpuste						Kvapalné výpuste			
	Ročný limit [MBq]	Aerosóly % limitu	Ročný limit [MBq]	Jód ¹³¹ I % limitu	Ročný limit [GBq]	Vzácne plyny % limitu	Ročný limit [GBq]	Trícium % limitu	Ročný limit [MBq]	Korózne a štiepne produkty % limitu
1998	1.7E+05	0,008	6,7E+04	0,115	4,1E+06	0,192	12000	9,1	1100	2,7
1999	1.7E+05	0,01	6,7E+04	0,160	4,1E+06	0,310	12000	48,1	1100	4,6
2000	1.7E+05	0,006	6,7E+04	0,084	4,1E+06	0,352	12000	87,4	1100	5,3
2001	1.7E+05	0,010	6,7E+04	0,022	4,1E+06	0,310	12000	77,1	1100	6,6
2002	1.7E+05	0,005	6,7E+04	0,022	4,1E+06	0,279	12000	76,1	1100	4,5
2003	1.7E+05	0,0074	6,7E+04	0,0029	4,1E+06	0,260	12000	89,3	1100	3,7
2004	1.7E+05	0,005	6,7E+04	0,0032	4,1E+06	0,08	12000	81,9	1100	3,4
2006	1.7E+05	0,0056	6,7E+04	0,0004	4,1E+06	0,052	12000	64,4	1100	2,1

Zdroj: www.seas.sk, 2006

Z dôvodu použitia štandardného paliva - zemného plynu v prevádzke SE-EMO a neprekročenia doby prevádzky stanovenej pre občasný zdroj znečisťovania ovzdušia, nie je monitorované prekročenie emisných limitov. Množstvo vyprodukovaných tuhých znečisťujúcich látok (TZL), oxidov síry, oxidov dusíka a iných znečisťujúcich látok prezentuje nasledujúca tabuľka.

³⁹ Namerané ionizačnou komorou pri dozimetrických stanicích 24. 08. 2006 a priemerné príkony priestorového dávkového ekvivalentu za august namerané TLD 100 a 200

Tabuľka 26 Množstvo emisií znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia (t) – SE-EMO

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	CO ₂	C _{org}
2003	0,01	-	0,15	0,06	-	0,01
2004	0,05	0,06	1,16	0,39	1331	0,05
2005	0,05	0,01	0,99	0,40	-	0,07

Zdroj: www.seas.sk, 2006

Voda

Hodnotenie kvality povrchových vôd

Kvalita povrchových vôd je hodnotená na základe sumarizácie výsledkov klasifikácie v zmysle STN 75 7221 „Kvalita vody. Klasifikácia kvality povrchových vôd“, ktorá kvalitu vody hodnotí v 8 skupinách ukazovateľov (A–kyslíkový režim, B–základné fyzikálno-chemické ukazovatele, C–skupina – nutrienty, D–skupina biologické ukazovatele, E–skupina – mikrobiologické ukazovatele, F–skupina mikropolutanty G–skupina – toxicita a H–skupina – rádioaktivita) a s použitím sústavy medzných hodnôt zaraďuje vody podľa ich kvality do piatich tried.

Kvalita povrchových vôd v katastrálnom území obce nie je priamo monitorovaná. Najbližšie je dlhodobu monitorovaná kvalita rieky Žitava v odbernom mieste Žitava, riečny km 210. V rámci skupiny ukazovateľov kyslíkového režimu je rieka Žitava zaradená do III. triedy kvality, koncentrácie nutričov (N_{org.}, P-PO₄, P_{celk.}) radia tok do IV. triedy a rovnako biologické ukazovatele spĺňajú kritériá pre IV. triedu kvality.⁴⁰ Kvalita vody v podzemných zdrojoch väčšinou nezodpovedá STN pre pitnú vodu a na zásobovanie pitnou vodou ich možno využívať len po úprave vody. Voda sa pred dodávkou do vodovodov upravuje v ÚV s kapacitou 20,0 l.s⁻¹.

Hodnotenie kvality podzemných vôd

Z hľadiska ochrany vodných zdrojov boli na území SR Nariadením vlády SR zo dňa 26. 06. 2003 vyčlenené **zraniteľné oblasti**. Poľnohospodárske subjekty hospodáriace v spomínaných územiach sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia podľa **Nitrátovej direktívy**. Nitrátová direktíva zahŕňa súbor opatrení smerujúcich k zníženiu možnosti znečistenia vodných zdrojov (povrchové aj podzemné) dusičnanmi, ktoré môžu pochádzať z minerálnych hnojív a z hospodárskych hnojív (maštalný hnoj, hnojovica, močovka) a to vtedy, keď sú aplikované v nadmerných dávkach a v nesprávnom čase, alebo keď sú zle uskladňované. Slepčany, ako aj všetky ostatné obce mikroregiónu sú zaradené do zoznamu zraniteľných oblastí. Na základe súboru pôdnych, hydrologických, geografických a ekologických parametrov ide o zaradenie do kategórie A – produkčné bloky s najnižším stupňom obmedzenia hospodárenia a kategórie B – produkčné bloky so stredným stupňom obmedzenia hospodárenia (tabuľka 31).

⁴⁰ Poznámka: Povrchové vody sú podľa kvality vody zaraďované do 5 tried kvality: I. trieda - veľmi čistá voda, II. trieda - čistá voda, III. trieda - znečistená voda, IV. trieda - silne znečistená voda, V. trieda - veľmi silne znečistená voda

Tabuľka 27 Zaradenie obcí MR Požitavie – Širočina do zraniteľných oblastí

Obec	Kategória obmedzenia hospodárenia		
	Kategória A	Kategória B	Kategória C
Čaradice	Z	Z	x
Červený Hrádok	Z	Z	x
Čierne Kľačany	Z	Z	x
Choča	Z	x	x
Malé Vozokany	Z	Z	x
Nemčíňany	Z	Z	x
Nevidzany	Z	Z	x
Slepčany	Z	Z	x
Tekovské Nemce	Z	Z	x
Tesárske Mlyňany	Z	Z	x
Veľké Vozokany	Z	Z	x
Vieska nad Žitavou	Z	Z	x
Volkovce	Z	Z	x
Tajná	Z	Z	x
Nová Ves nad Žitavou	Z	Z	x

Zdroj: www.vupu.sk

Vysvetlivky: Z – zaradená, x – nezaradená

Ochrana prírody

Ochrana prírody a krajiny upravuje zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov a vyhláška MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V zmysle tohto zákona sa na území Slovenskej republiky rozlišuje päť stupňov územnej ochrany, pričom pre každý stupeň sa určujú činnosti, ktoré podliehajú súhlasu orgánov ochrany prírody, alebo sú v určitých územiach obmedzené alebo zakázané. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Natura 2000

Z hľadiska sústavy chránených území členských krajín Európskej únie sa priamo v katastrálnom území obce nenachádza ani nezasahuje územie osobitého významu, ktoré by bolo začlenené do Natury 2000.

Územný systém ekologickej stability

Z hľadiska zachovania ekologickej stability územia a možností jeho využívania je dôležité i poznanie jednotlivých prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability

(RÚSES)⁴¹. V blízkosti územia obce sa vyskytujú nasledovné genofondovo významné lokality uvedené v Regionálnom územnom systéme ekologickej stability okresu Nitra:

- rBC regionálne biocentrum Nemčiňany č. 17 – oblasť (centrálne časť Rohožníckej hôrky) je tvorená rozľahlým lesným komplexom porastov asociácie Querceto – Fagetum. Z hľadiska genofondu tu boli zistené niektoré floristicky a faunisticky chránené druhy, napr. *Oryctes nasicornis*, *Rosalia alpina*, *Carabus* ako faunisticky významné druhy: *Buprestis rustica*, *Ampedus tristis*, *Calopus sarraticornis*, *Leptura rubra*, *Thanasimus formacarius*. Teplé Quercetum s prímiesou drevín planárneho stupňa (*Fraxinus*, *Cornus*, *Corylus*). Tento vegetačný kryt viaže na seba viacero fytofágov: *Apion sedi*, *A. malvae*, *A. longirostre*, *Polydrusus cervinus*, *P. pterygomalis*, *Ceutorhynchus trimacalutas*, *C. symphyti*, *C. abbreviatulus*. Z chránených druhov je významný: *Cerambyx cerdo*, *Lucanus cervus*, *Oryctes nasicornis*.

- rBC regionálne biocentrum Vozokany č. 15 – juhovýchodná časť lokality Starý háj v katastrálnom území obce Veľké Vozokany predstavuje prepojenie povodia rieky Žitavy a povodia Hrona. O prepojení svedčí aj viacero spoločných druhov chrobákov, napr.: *Adexius scrobipennis*, *Acalles hypocritus*, *A. camelus*, *A. echinatus*, *A. pyreneus*, *A. suturatus*, *Brachysomus echinatus*, *B. hispidus*, *Sciaphilus asperatus*.

- rBC regionálne biocentrum Arborétum Mlyňany č. 16 – predstavuje chránený areál, špecifikovaný v časti chránené územia - 2200 taxónov drevín z celého sveta, výskyt 80 druhov vtákov, 1330 druhov motýľov.

Biokoridory nadregionálneho významu – tok rieky Žitavy

Samostatnou migračnou trasou je povodie rieky Žitavy, ktoré organicky spája juhovýchodné svahy pohoria Trábeč a JZ svahy pohoria Pohronský Inovec. Význam tohto nadregionálneho biokoridoru spočíva v organickom prepojení Žitavskej pahorkatiny s pohoriami Pohronský Inovec a Vtáčnik. Spája viacero regionálnych biokoridorov.

Regionálne biokoridory povodia rieky Žitavy

Regionálne biokoridory povodia rieky Žitavy (biokoridory pozdĺž prítokov Žitavy – Drevenice, Čerešňového potoka) spájajú nadregionálny biokoridor rieky Žitavy s nadregionálnym biokoridorom pohoria Trábeč.

Ku krajinársky zaujímavým i významným segmentom v území (najmä z hľadiska ich významu v oráčinovej krajine) patria nasledovné časti krajiny:

- severozápadná časť Starého hája – k.ú. Tesárske Mlyňany,
- západná a východná časť Rohožníckej hôrky – k.ú. Volkovce, Nemčiňany, Malé Vozokany, Červený Hrádok,
- Slepčanský háj – k.ú. Slepčany, Nová Ves nad Žitavou,
- Čifársky háj – k.ú. Čifáre, Tajná, Nevidzany.

⁴¹ Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktoré zabezpečujú rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentra, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

Rizikové faktory v životnom prostredí

Ionizujúce žiarenie

Problematiku obmedzenia žiarenia obyvateľstva z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov rieši vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 406/1992. Radón je inertný plyn, ktorý vzniká ako jeden z dcérskych produktov pri premene uránu a tória, ktoré sa nachádzajú v horninách a mineráloch v zemskej kôre.

Rozmiestnenie anomálneho obsahu hlavných rádioaktívnych prvkov v regióne je znázornené na Mape anomálnych obsahov K > 2%, U > 4ppm, Th > 12 ppm.

Hluk

K negatívnym faktorom, ktoré pôsobia nepriaznivo a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V rámci obce je najväčším zdrojom hluku automobilová doprava, ktorá prechádza po cestách, ktoré idú cez obec. Všeobecne okrem toho, že doprava je výrazným zdrojom hluku v krajine, nepriaznivo pôsobí aj pri záberoch prirodzených ekosystémov a následnej antropickej degradácii pôdneho fondu.

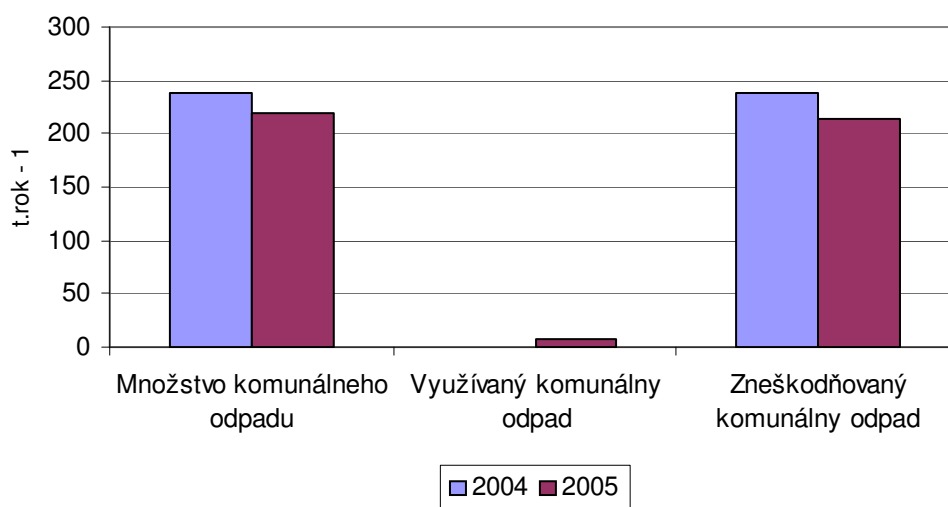
Odpadové hospodárstvo

V obci je zavedený separovaný zber (plasty, sklo, papier, textil) a taktiež zber nebezpečného odpadu a drobného stavebného odpadu. V roku 2005 na území obce bolo vyprodukovaných 219,91 t komunálneho odpadu, z toho zmesový komunálny odpad tvoril viac ako 86,80 % (tabuľka 29).

Tabuľka 28 Množstvo komunálneho odpadu v obci v rokoch 2004 – 2005

	Rok 2004	Rok 2005
Množstvo komunálneho odpadu v tonách	238,7	220
Využívaný komunálny odpad v tonách	0	7
Zneškodňovaný komunálny odpad v tonách	238,7	213

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, Obecné úrady, 2006.

Graf 18 Množstvo komunálneho odpadu v obci v rokoch 2004 – 2005

Tabuľka 29 Množstvo odpadov vyprodukovaných v roku 2005 v obci

Názov odpadu	Množstvo (t/rok)
Textílie	-
Papier a lepenka	0,67
Sklo	4,82
Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	1,62
Batérie a akumulátory	-
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia	-
Elektronický šrot	-
Plasty	-
Kovy	-
Pneumatiky	-
Biologický rozložiteľný odpad	-
Zmesový komunálny odpad	190,9
Objemný odpad	-
Drobné stavebné odpady	21,9
Zemina a kamenivo	-
Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluorové uhlíkovodíky	-
Vyradené zariadenia obsahujúce nebezpečné časti	-
Železo a oceľ	-
Chladničky	-
SPOLU	219,91

Zdroj: Ročný výkaz o komunálnom odpade z obce za rok 2005.

2.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nárast počtu obyvateľov – pozitívna migrácia ▪ Aktívne spoločenské organizácie a dychová hudba ▪ Organizovanie rôznych kultúrnych a športových podujatí (bohatý kultúrny a spoločenský život) ▪ Významní rodáci: Arcibiskup Juraj Pohronec - Szelepchény ▪ Spolupráca s obcami na Slovensku a v Českej republike ▪ Priaznivé pôdne a klimatické podmienky ▪ Kvalitná úrodná pôda ▪ Vinohrady ▪ Zmiešané lesné porasty (s potenciálom možnosti rozvoja cestovného ruchu - turistika, hubárčenie) ▪ Vodná plocha: priehrada, s možnosťou využitia pre zavlažovanie ▪ Vodné toky: rieka: Žitava, potok: Čerešňový potok ▪ Zdroje podzemných vôd ▪ Blázkosť chráneného areálu – Arborétum Mlyňany ▪ Výskyt liečivých bylín ▪ Výskyt poľovnej zvery ▪ Zavedený separovaný zber odpadu ▪ Kludné a tiché prostredie ▪ Dopravné spojenie –autobusové, vlakové ▪ Z časti vybudovaná technická infraštruktúra: plynofikácia, vodovodné siete, elektrifikácia ▪ Existencia kultúrnych a historických objektov: Zungov – technická pamiatka, kostol, drobné sakrálne stavby, archeologické náleziská, blízkosť pamätníka Lev ▪ Kultúrne zariadenia: kultúrny dom, knižnica ▪ Dom smútku ▪ Základná škola s materskou školou, nachádzajúce sa priamo v obci ▪ Športoviská: futbalové ihrisko, detské ihrisko, detské dopravné ihrisko a minigolfové ihrisko ▪ Dobré značenie – orientačné tabule a turistické značky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Negatívny demografický vývoj zapríčinený stálym poklesom prirodzenej reprodukcie obyvateľov ▪ Nárast počtu obyvateľov v produktívnom a veku ▪ Vysoké zastúpenie obyvateľov so základným a učňovským vzdelaním ▪ Nízke percento vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov ▪ Nedostatočná podpora spoločenských organizácií ▪ Slabá propagácia podujatí v obci aj v širšom okolí ▪ Absentujúca koordinácia kultúrnych a športových podujatí s obcami mikroregiónu ▪ Zánik spolkov, nízky záujem obyvateľov o veci verejné ▪ Nedostatočne využívaný potenciál prírodných podmienok ▪ Zanedbané vinice, existencia neobrábaných pozemkov ▪ Neupravené a znečistené okolie vodnej nádrže - priehrady a vodných tokov ▪ Absentujúca protipovodňová ochrana ▪ Blízkosť jadrovej elektrárne Mochovce ▪ Existencia lokálnych zdrojov znečistenia životného prostredia ▪ Slabá uvedomelosť obyvateľov ohľadom životného prostredia ▪ Nedobudovaná infraštruktúra (kanalizácia, ČOV, atď.) ▪ Zlý stav existujúcej verejnej infraštruktúry (cesty, chodníky, parkoviská, mosty, osvetlenie, rozhlas, atď.) ▪ Zlý technický stav verejných budov (dom smútku, budova bývalej ZŠ, kabíny na športovisku, budova MŠ a ZŠ, kultúrny dom, atď.) ▪ Nedostatok športovísk (telocvičňa, viacúčelové ihrisko) a priestorov pre využitie voľného času ▪ Zlý stav existujúcich športovísk a ich slabé vybavenie (detské ihrisko) ▪ Nedostatok zdravotných a sociálnych

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba bytov ▪ Spracovaný ROEP, vysporiadanie vlastníckych vzťahov bolo ukončené v roku 2005 ▪ Využitie drviča odpadov ▪ Dlhodobá tradícia poľnohospodárstva ▪ Pokles nezamestnanosti ▪ Pracovné príležitosti v blízkych miestach Vráble, Zlaté Moravce, Nitra, EMO Mochovce ▪ Služby: Dom služieb, v ktorom sa nachádza predajňa potravín, kaderníctvo, second hand, knižnica, rozličný tovar. V obci sa tiež nachádza pohostinstvo a k dispozícii je tiež pošta. 	<p>služieb</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatok bytov ▪ Chátrajúce kultúrne a historické objekty ▪ Slabá architektonická a parková výsadba obce, staré autobusové zastávky, chýbajú lavičky ▪ Nevyužité voľné budovy (bývalá základná škola, stará pekáreň, v dome služieb nevyužitá bývalá predajňa Jednoty) ▪ Nevyužitý kultúrny dom ▪ Nevyužitá budova bývalej základnej školy ▪ Absentujúca územno-plánovacia dokumentácia ▪ Absentujúce kompostovisko v obci ▪ Nedostatok pracovných príležitostí v obci ▪ Vysoká odchádzka za prácou do okolitých miest ▪ Nevyužitá kapacita objektov bývalého PD ▪ Absentujúci finančný kapitál ▪ Zastúpenie malých firiem, ktoré vytvárajú minimum pracovných príležitostí ▪ Slabé podnikateľské zázemie ▪ Absencia ubytovacích a reštauračných služieb ▪ Nedostatok služieb, chýba trhovisko ▪ Slabo využitý potenciál pre turistický ruch, nedostatočný marketing a propagácia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov ▪ Využitie aktívnej činnosti spoločenských organizácií a využitie vnútorného ľudského potenciálu ▪ Zabezpečenie podpory činnosti spoločenských organizácií ▪ Profesionalizovanie organizácie kultúrnych a športových podujatí (marketing) a zvýšenie ich propagácie ▪ Využitie prírodného potenciálu (zdrojov) pre rozvoj podnikateľských aktivít a aktivít cestovného ruchu ▪ Rozvoj špecializovanej poľ. výroby, vinohradníctva, ovocinárstva, pestovanie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zvyšovanie % obyvateľov v poproduktívnom veku ▪ Zhoršovanie kvality životného prostredia ▪ Odchod mladých ľudí do miest ▪ Nízky záujem obyvateľov o veci verejné ▪ Zvyšovanie nezamestnanosti ▪ Sociálna izolovanosť ▪ Znižovanie kúpyschopnosti obyvateľov ▪ Nízky investičný kapitál ▪ Legislatíva

drobného ovocia

- Vybudovanie trhoviska
- Využitie obnoviteľných zdrojov energie
- Zlepšenie kvality životného prostredia
- Zavedenie protipovodňových opatrení
- Zlepšenie systému separácie odpadov vo vzťahu k eliminácii lokálnych zdrojov znečistenia
- Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov
- Dobudovanie technickej infraštruktúry
- Rekonštrukcia existujúcej verejnej infraštruktúry
- Zrationalizovanie siete školských zariadení
- Rekonštrukcia verejných budov
- Výstavba nových športovísk, telocvične, atď.
- Rekonštrukcia existujúcich športovísk a riešenie ich materiálneho vybavenia
- Zabezpečenie zdravotných a sociálnych služieb
- Bytová výstavba
- Rekonštrukcia kultúrnych a historických objektov, vrátane technickej pamiatky Zungov
- Vytvorenie múzea v domčeku (Zungov), resp. izbu ľudových tradícií
- Architektonická a parková výsadba obce, vybudovanie oddychových zón (vrátane zabezpečenia projektovej dokumentácie)
- Zabezpečenie úpravy okolia na priehrade na rekreačné účely
- Výsadba gaštanovej aleje
- Zabezpečenie údržby lokality na viniciach (pre možnosť stretávania sa ľudí za účelom organizovania rôznych spoločenských podujatí)
- Vypracovanie UPD
- Podpora malých a stredných podnikateľov
- Zabezpečenie rozvoja turistického ruchu, vidieckej turistiky, budovanie cyklotrás, náučných chodníkov, ubytovacích kapacít, reštauračných služieb, propagácie
- Aktívne vyhľadávanie potencionálnych investorov
- Určenie lokalít pre umiestnenie podnikateľských prevádzok

▪ Zabezpečenie služieb pre podnikateľov
a pre obyvateľov	

2.3 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

2.3.1 Všeobecné východiská

Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
<ol style="list-style-type: none">1. Málo pracovných príležitostí a nízke príjmy obyvateľov2. Nevyhovujúca kvalita životného prostredia3. Nedostatočne využitý kultúrno-historický potenciál obce4. Nedostatok sociálnych a zdravotných služieb5. Nízka úroveň kvality verejnej infraštruktúry a služieb6. Nedostatočná kvalita ľudských zdrojov a spoločenského života	<ul style="list-style-type: none">⊙ Zvýšenie atraktivity územia obce⊙ Nárast počtu nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva⊙ Skvalitnenie životného prostredia⊙ Zachovanie kultúrno-historického dedičstva⊙ Zvýšenie dostupnosti sociálnych a zdravotných služieb⊙ Vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb⊙ Rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života

2.3.2 Závery

Z hľadiska vyváženého a optimálneho rozvoja územia obce a zvyšovania kvality života obyvateľov je nevyhnutné zamerať sa v programovom období 2007 – 2013 na rovnomernejšiu koncentráciu zdrojov do všetkých strategických priorít. Skoordinovaná koncentrácia zdrojov by sa mala prejavovať nielen vo vyššej efektívnosti a účinnosti implementácie verejných politík, ale i možnosti využívania zdrojov z fondov EÚ. Na základe získaných skúseností prvoradá intervencia by mala smerovať do aktivít, ktoré budú mať výraznejší dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce.

3 VÍZIA A ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

3.1 Vízia na roky 2007 – 2013

Z hľadiska celoslovenského vývoja súčasné postavenie obce v rámci Nitrianskeho kraja a taktiež v rámci iných regiónov Slovenska vytvára do určitej miery tlak na zvyšovanie atraktivity územia a úrovne ekonomického rastu. Predpokladom pre úspešný rozvoj obce je budovanie trvaloudržateľnej ekonomiky, zabezpečenie kvalitnej verejnej infraštruktúry, atraktivity územia a kvalita ľudských zdrojov.

Na základe uvedených predpokladov je **vízia hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Slepčany** formulovaná ako:

Obec Slepčany je územie:

- s vybudovanými komplexnými službami pre obyvateľov,
- so stabilným podnikateľským zázemím s dostatkom pracovných príležitostí,
- s optimálne využitými prírodnými zdrojmi,
- s maximálnym využitím kultúrneho a spoločenského potenciálu,
- s kvalitným životným prostredím, s upraveným vzhľadom obce,
- s dostupnými službami v oblasti cestovného ruchu.

3.2 Rozvojová stratégia obce Slepčany na roky 2007 – 2013

Dominantnú úlohu v procese naplňovania vízie vo vymedzenom časovom období zohráva stratégia rozvoja, ktorá sa prostredníctvom koncentrácie kľúčových disparít zameriava na riešenie lepšieho využívania existujúcich (tradičných) zdrojov a zároveň, na základe príležitostí a nových faktorov vytvára nové možnosti rozvoja v nasledujúcom programovom období.

Strategický cieľ obce Slepčany:

Zvýšiť štandard života obyvateľov prostredníctvom zvýšenia príjmov a zatraktívnením územia obce Slepčany

V nadväznosti na strategický cieľ sa stratégia rozvoja obce zameriava na rozvoj v rámci nasledujúcich priorít:

- ⊕ **Tvorba nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva**
- ⊕ **Ochrana životného prostredia**
- ⊕ **Zachovanie kultúrno-historického dedičstva**
- ⊕ **Skvalitnenie verejnej infraštruktúry**
- ⊕ **Rozvoj sociálnych a zdravotných služieb**
- ⊕ **Rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života**

Strategické priority sú na nižšej úrovni rozpracované do priorít, opatrení a aktivít, ktoré sú uvedené v tabuľke 30 v kapitole 3.2.1.

Tabuľka 30 Strategické priority a opatrenia na roky 2007 – 2013

Priorita	Špecifický cieľ	Opatrenie
Priorita 1 Tvorba nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva	Špecifický cieľ 1: Vytvoriť pracovné miesta a zvýšiť zdroje príjmov obyvateľov obce vytvorením podmienok pre rozvoj podnikania, diverzifikácie činností podnikateľských subjektov pôsobiacich v poľnohospodárstve a vidieckej turistiky	Opatrenie 1.1 Podpora rozvoja výroby a služieb
		Opatrenie 1.2 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu
		Opatrenie 1.3 Podpora a obnova infraštruktúry cestovného ruchu
Priorita 2 Ochrana životného prostredia	Špecifický cieľ 2: Regenerácia prírodného prostredia a zabezpečenie ekologickej stability územia obce	Opatrenie 2.1 Environmentálna infraštruktúra a protipovodňová ochrana
		Opatrenie 2.2 Podpora budovania systému odpadového hospodárstva
		Opatrenie 2.3 Podpora obnoviteľných zdrojov energie
		Opatrenie 2.4 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia
Priorita 3 Zachovanie kultúrno-historického dedičstva	Špecifický cieľ 3: Zachovanie, zveľadovanie a rozvoj kultúrneho dedičstva a ľudových tradícií obce	Opatrenie 3.1 Obnova kultúrnych a historických objektov
		Opatrenie 3.2 Podpora rozvoja kultúrno-historických tradícií
Priorita 4 Rozvoj sociálnych a zdravotných služieb	Špecifický cieľ 4: Zvýšenie dostupnosti sociálnych a zdravotníckych služieb	Opatrenie 4.1 Podpora budovania siete sociálnych a zdravotných zariadení
Priorita 5 Skvalitnenie verejnej infraštruktúry	Špecifický cieľ 5: Zvýšenie atraktivity obce a vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb	Opatrenie 5.1 Obnova a rozvoj obce
Priorita 6 Rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života	Špecifický cieľ 6: Zvýšenie kapacity a kvality ľudských zdrojov a spoločenských aktivít	Opatrenie 6.1 Podpora moderného a celoživotného vzdelávania
		Opatrenie 6.2 Podpora rozvoja spoločenských aktivít
		Opatrenie 6.3 Rozvoj partnerskej spolupráce

3.2.1 Opis rozvojevej stratégie

⊕ Priorita 1 Tvorba nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva

Špecifický cieľ 1: Vytvoriť pracovné miesta a zvýšiť zdroje príjmov obyvateľov obce vytvorením podmienok pre rozvoj podnikania, diverzifikácie podnikateľských subjektov pôsobiacich v poľnohospodárstve a vidieckej turistiky

Opatrenie 1.1 Podpora rozvoja výroby a služieb

Zdôvodnenie:

Analýza SWOT hospodárskeho a sociálneho rozvoja v slabých stránkach poukazuje na slabé podnikateľské zázemie, ktoré charakterizuje predovšetkým zastúpenie malých firiem, ktoré vytvárajú minimum pracovných príležitostí priamo v obci. Dôkazom tohto stavu je skutočnosť, že viac ako 60 % obyvateľov obce je nútených odchádzať za prácou do okresného mesta Zlaté Moravce, Vrábl'ov, Nitra a iných okolitých miest.

Cieľom opatrenia je zlepšiť podnikateľské prostredie v oblasti rozvoja výroby a služieb prostredníctvom vymedzenia lokalít pre podnikanie a vytvorenia podmienok pre nových a existujúcich podnikateľov.

Aktivity:

- určenie lokalít pre umiestnenie podnikateľských prevádzok a zón,
- budovanie a rozvoj podnikateľskej zóny vrátane budovania inžinierskych sietí,
- budovanie výrobných prevádzok,
- podpora budovania clustrov a sietí.

Konečný prijímateľ:

- obec,
- fyzické a právnické osoby oprávnené na podnikanie v zmysle príslušných predpisov.

Monitorovacie indikátory:

- počet vybudovaných podnikateľských zón a výrobných prevádzok
- počet vytvorených clustrov a sietí.

Opatrenie 1.2 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu

Zdôvodnenie:

SWOT analýza v silných stránkach poukazuje na rekreačný a turistický potenciál územia obce daný prírodnými podmienkami a existenciou kultúrnych a historických pamiatok. V slabých stránkach upozorňuje na nedostatok ubytovacích a stravovacích služieb, nevyužitie voľné budovy vo vlastníctve obce a právnických osôb, objektov bývalého poľnohospodárskeho družstva a voľný bytový fond⁴². Príležitosti avizujú využitie prírodného potenciálu pre rozvoj podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu s cieľom zvýšiť rekreačné kapacity v obci a zabezpečiť alternatívne zdroje príjmov pre miestnych

⁴² 22,16 % rodinných domov je neobývaných

podnikateľov a obyvateľov. Realizácia tohto opatrenia pomôže vytvoriť nové pracovné príležitosti, rozšíriť možnosti zdrojov príjmov a naštartovať poskytovanie služieb v obci.

Cieľom opatrenia je naštartovanie a rozvoj podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu prostredníctvom rozšírenia a zvýšenia ponuky ubytovacích kapacít, podporou rozvoja doplnkových služieb a rekreačných a relaxačných činností.

Aktivity:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rekreačných a ubytovacích zariadení⁴³,
- rekonštrukcia existujúcich poľnohospodárskych objektov (ktoré stratili svoj pôvodný účel) na agroturistické objekty,
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia výrobných a predajných objektov a nákup strojov, technológií a zariadení pre doplnkovú výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru a výrobu a spracovanie tradičných materiálov a výrobkov⁴⁴,
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia agroturistických zariadení vrátane hygienických, ekologických a rekondičných objektov slúžiacich na rozvoj turistických činností,
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia areálov vytvárajúcich podmienky na rozvoj rekreačných a relaxačných činností (turistické chodníky, jazdectvo, rybárstvo, poľovníctvo, pltníctvo, cykloturistika, vodné športy, zimné športy a pod.),
- prestavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých priestorov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane pripojenia na internet,
- prístavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane pripojenia na internet,
- výstavba kempingového ubytovania vrátane oplotenia, osvetlenia a sociálnych zariadení.

Konečný prijímateľ:

- fyzické a právnické osoby oprávnené na podnikanie v zmysle príslušných predpisov.

Monitorovacie indikátory:

- počet vybudovaných a zrekonštruovaných rekreačných ubytovacích zariadení,
- počet zrekonštruovaných existujúcich poľnohospodárskych objektov na agroturistické objekty,
- počet vybudovaných, zrekonštruovaných a zmodernizovaných výrobných a predajných objektov pre doplnkovú výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru a výrobu a spracovanie tradičných materiálov a výrobkov,
- počet nakúpených strojov, technológií a zariadení pre doplnkovú výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru a výrobu a spracovanie tradičných materiálov a výrobkov,

⁴³ vrátane nízko kapacitných ubytovacích zariadení

⁴⁴ Poznámka: Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia predajných miest znamená založenie a prevádzkovanie malých predajných miest umiestnených priamo na farmách alebo miestach dostupných pre návštevníkov regiónu, konečný prijímateľ bude môcť predávať svoje výrobky vyrobené, ktoré musia byť nepoľnohospodárskej povahy (napr. ľudovo-umelecké výrobky: vyrezávané drevené črπάky, národné ľudové kroje, kožuchy, keramika).

- počet vybudovaných a zrekonštruovaných agroturistických zariadení vrátane hygienických, ekologických a rekondičných objektov slúžiacich na rozvoj turistických činností,
- počet vybudovaných a zrekonštruovaných areálov vytvárajúcich podmienky na rozvoj rekreačných a relaxačných činností,
- počet prestavaných častí rodinných domov a ďalších nevyužitých priestorov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia,
- počet poskytovaných lôžok v nízkokapacitných ubytovacích zariadení,
- počet vystavaných kempingových ubytovaní.

Opatrenie 1.3 Podpora a obnova infraštruktúry cestovného ruchu

Zdôvodnenie:

Realizácia daného opatrenia vychádza z potreby v plnej miere využívať potenciál územia obce pre rozvoj cestovného ruchu. Slabé stránky SWOT analýzy deklarujú absenciu koncepcnej dlhodobej propagácie, marketingu územia, nedostatok turistických chodníkov, cyklotrás a doplnkovej infraštruktúry cestovného ruchu (napr. vyhliadky). Silné stránky poukazujú na blízkosť atraktívneho chráneného areálu Arborétum Mlyňany, ktorý svojím rozsahom unikátnej zbierky cudzokrajných drevín patrí k najväčším v strednej Európe. Z týchto dôvodov je potrebné zamerať intervenciu na využitie a rozšírenie ponúkaných možností pre domácich i zahraničných návštevníkov.

Dôležitá je tiež skutočnosť, že Slepčany sú jednou z členských obcí mikroregiónu „Požitavie – Širočina“, ktorý je zameraný na budovanie cestovného ruchu. Obce mikroregiónu spolupracujú v aktivitách napĺňajúcich ku tomuto smerovaniu od roku 2000, čím aj plánované aktivity počítajú s uplatnením tejto spolupráce.

Cieľom opatrenia je koordinovanou a koncepcnou propagáciou zvýšiť návštevnosť obce a tak pozitívne ovplyvniť rozvoj ďalších sektorov vidieckej ekonomiky.

Aktivity:

- budovanie a obnova cyklotrás, turistických a náučných chodníkov a pod.,
- vypracovanie koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- budovanie informačných databáz,
- marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu (propagačné a informačné materiály v jazykových mutáciách, mapy, informačné tabule, účasť na zahraničných i domácich veľtrhoch cestovného ruchu, budovanie informačných a komunikačných technológií),
- podpora rozvoja atrakcií,
- podpora rozvoja partnerskej spolupráce v oblasti cestovného ruchu.

Konečný prijímateľ:

- obec,
- Mikroregión „Požitavie – Širočina – záujmové združenie obcí pre cestovný ruch“,
- fyzické a právnické osoby oprávnené na podnikanie v zmysle príslušných predpisov.

Monitorovacie indikátory:

- dĺžka vybudovaných a obnovených cyklotrás, turistických a náučných chodníkov (m),
- vypracovaná koncepcia rozvoja cestovného ruchu, resp. počet jej aktualizácií
- počet poskytnutých informácií,
- počet spracovaných informačných databáz,
- počet vydaných informačných a propagačných materiálov, máp,
- počet informačných tabúl,
- počet účastí na zahraničných i domácich veľtrhoch cestovného ruchu,
- počet vytvorených nových atrakcií,
- počet vytvorených partnerstiev, počet spoločných projektov v oblasti cestovného ruchu.

⊕ **Priorita 2 Ochrana životného prostredia**

Špecifický cieľ 2: Regenerácia prírodného prostredia a zabezpečenie ekologickej stability územia obce

Opatrenie 2.1 Environmentálna infraštruktúra a protipovodňová ochrana

Zdôvodnenie:

Analýza sociálneho a ekonomického rozvoja obce poukazuje na nízku úroveň vybavenosti územia technickou/environmentálnou infraštruktúrou. Obec nemá vybudovanú kanalizačnú sieť a ČOV. Zároveň SWOT analýza v slabých stránkach identifikuje absenciu protipovodňových opatrení, ktoré sú príčinou často sa opakujúcich povodní. V súvislosti s danými skutočnosťami je nutné v tomto smere zamerať intervenciu smerom k opatreniam znižujúcim negatívne vplyvy na kvalitu životného prostredia a zabezpečenie komplexných preventívnych opatrení zameraných na ochranu pred povodňami.

Cieľom opatrenia je ochrana životného prostredia pred znečistením povrchových a podzemných vôd zvýšením úrovne odkanalizovania obce (zabezpečenie efektívneho odvádzania a čistenia odpadových vôd bez negatívnych vplyvov na životné prostredie v súlade s požiadavkami EÚ⁴⁵) a ochrana jej katastrálneho územia pred negatívnymi účinkami povodní.

Aktivity:

- budovanie verejnej kanalizačnej siete,
- budovanie a intenzifikácia ČOV,
- realizácia technických opatrení na zabezpečenie primeraného stupňa protipovodňovej ochrany (protipovodňové opatrenia).

Monitorovacie indikátory:

- dĺžka vybudovanej kanalizačnej siete (km),
- počet ekvivalentných obyvateľov (EO) napojených na kanalizačnú sieť,
- počet zrealizovaných technických opatrení protipovodňovej ochrany.

⁴⁵ v súlade so záväzkami SR k EÚ

